

SPECII DIN GENUL *HIERACIUM* IDENTIFICATE ÎN BUCOVINA

Titus LUCESCU¹

Genul *Hieracium* cuprinde peste 750 de specii principale și hibride, răspândite pretutindeni pe continentul nostru, formând mai multe centre genetice de răspândire. Aproape fiecare specie cuprinde subspecii, varietăți și forme. În țara noastră sunt cunoscute 45 de specii, cu subspecii, varietăți și forme, astfel se ajunge la un număr foarte mare, așa încât genul *Hieracium* este cel mai critic și dificil gen în încrengătura Spermatofitelor. Determinarea atât de dificilă a speciilor din acest gen nu constă în faptul că are o variabilitate mare, ci, mai mult, în fenomenul de dihogamie, care a creat și creează în continuare un număr mare de hibrizi. Dihogamia apare atunci când stigmatul florii se maturizează înaintea staminelor, ceea ce determină o polenizare încrucișată.

După cercetările specialiștilor germani din anul 1922, numai la specia *Hieracium pilosella* s-a identificat un număr de 624 de subspecii. Cel mai mare specialist în acest domeniu a fost profesorul K.H. Zahn de la Institutul Politehnic din Karlsruhe-Germania, care s-a ocupat toată viața cu studiul genului *Hieracium* și căruia toți botaniștii și toate institutele botanice din lume i-au trimis materialele lor spre revizuire. Alături de acest mare specialist a lucrat și academicianul E.I. Nyarady din țara noastră, care, pe lângă alte contribuții la Flora României, a scris și volumul ce prezintă toate cercetările efectuate asupra genului *Hieracium*.

În Bucovina, preocupările noastre se referă la speciile genului *Hieracium*, identificate pe localități, începând cu zona de câmpie, până la limita inferioară a zonei alpine:

Subgenul *Pilosellina*

Secția I *Pilosellina*

Hieracium pilosella L. Specie comună în întreaga țară, pe locuri înierbate și însorite, în numeroase varietăți. În Bucovina este citată ca varietate numai *circumvelatum* (Z), pe raza orașului Câmpulung Moldovenesc. Noi am identificat în această specie var. *circumvelatum* (Z) și pe raza comunei Sucevița, satul Voievodeasa, pe pășunea ce se învecinează cu pădurea cantonului silvic Runc.

Hieracium auricula Lam. et D.C. Crește în mai multe localități din țară, de cele mai multe ori în pâlcuri. În Bucovina este citată numai var. *angustiquamum* (N.P.), pe raza orașului Câmpulung Moldovenesc.

¹ Rădăuți.

Secția IV Pratensina

Hieracium aurantiacum L. În Bucovina, specia este citată în următoarele varietăți: *subaurantiacum* (N.P.), pe muntele Barnari, *aurantiacum*, f. *longipilum* (N.P.), pe munții Suhard și Rarău, *carpathicola* (N.P.) în comuna Coșna, *subkajanense* (Z), în comuna Pojorâta pe muntele Muncel. Noi am identificat o altă varietate a acestei specii: *Hieracium aurantiacum* L. var. *hinterhuberii* (Sch.et.Bip.) Nyar. în comuna Marginea, cantonul silvic Havriș.

Secția V Cymosina N.Pc.

Hieracium cymosum L. Specia este citată ca var. *cymosum* f. *cymosum* Borb.N.P. pe muntele Rarău și var. *setosum* în comuna Pojorâta, pe muntele Eva. Din această specie noi am mai identificat și pe raza comunei Gălănești, cantonul silvic Toplița, câteva exemplare.

Secția VII Praealtina

Hieracium bauhini Bes. ssp. *magyaricum* (N.P.) Nyar. a fost identificată de noi în comuna Sucevița-Valea Voievodesei, comuna Marginea-Valea Șoarecului. În aceste localități am mai identificat și ssp. *bauhini* Z.

Hieracium piloselloides Vill. Specie nouă pentru Bucovina, a fost identificată de noi pe raza comunei Sucevița, cantonul silvic Poiana Mărului.

Specii hibride cu *Hieracium aurantiacum*.

Hieracium guthnickianum Hegetschw. et Heer. var. *rubrisabinum* (N.P.) Nyar. Ca varietate este citată numai în munții Rarăului.

Subgen. *Euhieracium*. Secția *Vulgata* Fr.Epicr.

Hieracium lachenalii Gmel. Specie citată în Valea Borca, Valea Neagră și Schitul Rarău.

Hieracium bifidus Kit. Plantă cunoscută la Broșteni, Valea Bistriței și Valea Barnarul și Schitul Rarău. Ca varietăți sunt: *sinosifrons* (Almq) Nyar. și *cardiobasis* (Z) Nyar., sunt identificate la Pojorâta, Iacobeni și Cârlibaba.

Hieracium caesium Fr.Symb. Dintre varietățile acestei specii sunt citate: *bucovinae* (Z), Nyar. pe muntele Rarău, *cârlibabae* Prod. în comuna Cârlibaba pe muntele Țibău, *latigulatum* (Wol. et Z) Nyar. pe munții Suhard.

Hieracium transsylvanicum Heuff. var. *transsylvanicum*, f. *normale* Z. cât și subf. *flocosum* Vajda et Kov. și f. *alpinifoliforme* Beldie et Nyar. au fost identificate pe muntele Rarău. Noi am identificat această specie pe raza comunei Marginea, cantonul silvic Havriș.

Secția V Alpina

Determinarea speciilor din secțiile *Vulgata* și *Tredentata*

Hieracium alpinum L. var. *melanocephalum* (Tausch) Nyar. plantă citată în Obcina Mestecănișului.

Secția VI Prenanthoides Koch.

Hieracium prenanthoides Willd. var. *lanceolata* (Vill), specie citată în comuna Cârlibaba, pe muntele Fluturica.

Secția VII Tridentata Fr.Epcr.

Hieracium laevigatum Willd. var. *bistricae* (Z) Nyar. Exemplare identificate pe munții Bistriței și Barnarului.

Determinarea speciilor hibride cu *Hieracium levigatum*

Hieracium levicaule Jord. Plantă rară, identificată în orașul Câmpulung Moldovenesc, în dreapta podului Bunești. Noi am identificat această specie pe raza comunei Sucevița, Picioarul Dragoșinului.

Secția VIII Umbellata F.Epicr.

Hieracium umbellatum L., cu subformele: *latius* Z. și *pseudosilvestre* Z., f. *putatum* Z.Hier. Schw. identificate în orașul Vatra Dornei și formele (f) *salicifolium* Revererch., în comuna Iacobeni, *serotinum* Host. în orașul Câmpulung Moldovenesc. Specia a mai fost identificată și de noi pe raza comunei Marginea, cantonul silvic Floca și Horodnic, cantonul Horodnic.

Secția X Sabauda A-T

Hieracium sabaudum L. Ca specie, este identificată la Schitul Rarău, iar ca var. *virescens* (Sonder), a fost identificată de noi pe raza comunei Marginea, Valea Șoarecului.

Secția XI Italica Fr.Epicr.

Hieracium pojorâtense Wol. Specie identificată ca var *ellae* (Pax.) Nyar. în comuna Pojorâta, pe muntele Muncel.

Secția XII Hololeia fr.Epicr.

Hibridi dintre speciile din secția *Vilosa* și din alte specii

Hieracium x pseudobifidum Schur. Planta a fost identificată în următoarele varietăți: *pseudobifidum* pe raza comunei Iacobeni, *plesiforme* (Prod.) Nyar. pe raza orașului Solca, muntele Cioflău, *supleiophyllum* (Z) Nyar., pe raza orașului Solca.

Hieracium x pseudonigratum Pax. Specie identificată pe panta acoperită cu arboret de molid, din spatele gării Iacobeni.

Hieracium x subpojoritense Prod. Exemplare identificate sporadic, în comuna Pojorâta, pe muntele Eva.

Cu ocazia ierborizării florei din Bucovina, am identificat și două specii noi: *Hieracium x praecurrens* Vukot. *pseudopleiophyllopsis* Lengy. în comuna Sucevița și *Hieracium laurinum* A-T în comuna Gălănești, cantonul silvic Poiana. Aceste specii sunt noi numai pentru Bucovina. Majoritatea speciilor de *Hieracium* au fost identificate la altitudini mari, în poieni, goluri alpine și la lizierile arboretelor rărite. Numai *Hieracium pilosella* și *Hieracium cymosum* coboară la altitudini mai joase, cca 380-400.

Bibliografie:

1. LUCESCU T., 1987 - *Plante noi sau rare din flora Bucovinei*, Culegere de studii și articole de biologie, Universitatea Al. I. Cuza
2. LUCESCU T., 1997 - *Contribuții la cunoașterea florei din bazinul Rădăuți-Bucovina*, Analele Bucovinei, anIV, 2
3. NYARADY E.I., 1965 - *Flora RPR*, vol. X